

نهضت آزادی ایران

۱۳۴۰

"جدایی اقلیم کردستان، مغایر با صلح خاورمیانه و امنیت ملی ایران است"

بیانیه نهضت آزادی ایران درباره برگزاری رفراندوم در اقلیم کردستان

بسمه تعالی

بحران کردستان عراق مسأله تازه‌ای نیست و ریشه‌های داخلی و خارجی فراوان دارد. دوره قانونی دولت کنونی اقلیم کردستان چند سالی است به پایان رسیده و بدون برگزاری انتخابات به حکمرانی ادامه می‌دهد. پارلمان کردستان نیز حدود دو سال هیچ نشست رسمی برگزار نکرد و عملاً تعطیل بود و ظاهراً اراده‌ای هم برای برگزاری انتخابات دیده نمی‌شد. این موضوع می‌توانست انگیزه‌ای قوی برای آقای مسعود بارزانی باشد تا با برگزاری رفراندوم "استقلال اقلیم کردستان"، بحران مشروعیت جدی خویش را لااقل برای چند سالی مه‌ار نماید. از دیگر سو، نقش سرویس‌های امنیتی و سیاسی اسراییل به عنوان یگانه دولتی که بطور علنی از همه‌پرسی برای استقلال اقلیم کردستان حمایت می‌کند را هم باید عاملی اساسی در راستای تجزیه عراق یکپارچه به حساب آورد. پیامدهای قابل پیش‌بینی ناشی از تجزیه عراق و استقلال اقلیم کردستان، افزون بر آن که امکان برخورداری رژیم صهیونیستی از پایگاه نظامی در عراق را فراهم می‌آورد، موجب به فراموشی سپردن جنایات اسراییل در فلسطین و نقض فراگیر حقوق بشر در طول دهه‌ها در افکار عمومی مردم جهان خواهد شد.

کوچ‌های مکرر اجباری و نسل‌کشی کردها در دوران حکومت حزب بعث که به «انفال» موسوم بود و نیز، عدم توجه کافی دولت شیعه عراق به حقوق و نیازهای اساسی کردها و توسعه‌نیافتگی این اقلیم در دوران پس از صدام، شیوع اقتصاد فاسد و غیرمولد و ناامنی‌های مستمر و فزاینده ناشی از ماجراجویی‌های داعش که سال‌ها بر آن منطقه حاکم است، از جمله دلایلی است که سبب شده تا بر پایه نتایج اعلام شده همه‌پرسی، اکثریت مردم اقلیم کردستان عراق به دولت مرکزی احساس تعلق پیدا نکنند و خواهان جدایی باشند.

نهضت آزادی ایران بارها در گذشته هشدار داده است که استمرار حاکمیت ملی هر کشور، منوط به تحقق حقوق ملت و حاکمیت قانون در آن سرزمین است و بدون آزادی و تأمین حقوق اساسی مردم، استقلال و تمامیت ارضی پایدار نخواهد بود. اقلیم کردستان عراق هم از این قاعده مستثنی نیست. با این همه، ضمن تأکید بر خودداری از دست یازیدن به هر نوع راه حل نظامی و توصیه به دولت عراق و مردم اقلیم کردستان و نیز، هشدار جدی به همسایگان عراق در رعایت خویشتن‌داری و تشویق طرفین به مشارکت در گفتگوی سیاسی و در راستای پیشگیری از هراقدامی که به بی‌ثباتی سیاسی و امنیتی منطقه بیانجامد، اعلام می‌دارد که استقلال اقلیم کردستان مغایر با اهداف صلح‌آمیز منطقه بوده و امنیت کل خاورمیانه را به مخاطره خواهد افکند. تجزیه عراق و جدایی اقلیم کردستان، با تجربه جهانی مبتنی بر ضرورت مشارکت بین‌المللی و تشکیل اتحادیه‌های منطقه‌ای و جهانی هم‌خوانی ندارد و بر خلاف اصول حقوق بین‌الملل عمومی و نقض وضعیت‌های تثبیت شده مرزی تلقی می‌شود.

تجزیه کشورها - بر خلاف آنچه جریان‌ات تجزیه‌طلب تبلیغ می‌کنند- نه تنها هیچ ارتباطی با حقوق مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاقین حقوق مدنی و سیاسی ندارد، بلکه در تعارض با مفاد و روح اسناد یاد شده است. در اسناد بین‌المللی حقوق بشر و منشور سازمان ملل متحد، «حق تعیین سرنوشت ملت‌ها»، بر حق مشارکت سیاسی دمکراتیک و نیز برخورداری از حق توسعه اقتصادی، سیاسی و فرهنگی در حوزه داخلی و همچنین، دستیابی به روابط دوستانه بین‌ملت‌ها بر اساس احترام به اصل برابری حقوق و سرنوشت سیاسی دلالت دارد و ناظر بر نفی سلطه استعماری بیگانگان یا حاکمان دست‌نشانده از سوی کشورهای فاتح است که در سده‌های پیش رواج داشت. حق تعیین سرنوشت، متضمن دستیابی توأمان ملت‌ها به حاکمیت ملت و حاکمیت ملی است و نمی‌تواند به عنوان حقی یکجانبه و در راستای نفی تمامیت ارضی کشورها تفسیر شود.

ماده ۴ اعلامیه کنفرانس جهانی حقوق بشر (۱۹۹۳- وین) مقرر می‌دارد که با توجه به وضعیت خاص ملت‌های تحت استعمار و سایر اشکال سلطه بیگانه یا اشغال خارجی، حق ملت‌ها در مبادرت به هر عمل مشروع مطابق منشور سازمان ملل متحد که در جهت تحقق تعیین سرنوشت خود انجام می‌دهند را به رسمیت می‌شناسد و در ادامه (ذیل بند پ ۱ مکرر) می‌افزاید که طبق اعلامیه ۱۹۷۰ اصول حقوق بین‌المللی در مورد روابط دوستانه و همکاری‌های میان کشورها، «حق تعیین سرنوشت» نباید مجوز یا مشوقی برای هر عملی باشد که به تجزیه یا تهدید کل یا جزیی از تمامیت ارضی یا وحدت سیاسی کشورهای دارای حاکمیت مستقل منجر شود.

جغرافیای سیاسی اقلیم کردستان عراق که سرزمینی است محاط و محصور در خشکی و هیچ دسترسی به آب‌های آزاد و دنیای بیرون ندارد، با عنایت به مجاورت با مناطق کردنشین در کشورهای همسایه، در آینده‌ای نزدیک لاجرم به افزایش اقتضانات و ظرفیت‌های توسعه‌طلبانه آن خواهد انجامید و در شرایطی که محدوده‌های مرزی آن با کشورهای عراق، ایران، ترکیه و سوریه به دقت ترسیم نشده است و مناقشه بر حاکمیت سرزمینی

منطقه نفت خیز کرکوک جریان دارد و بعید به نظر می‌رسد که دولت عراق تحت هر شرایطی از منابع نفتی این سامان چشم ببوشد و نیز در شرایطی که منطقه کردستان، ساکنان غیر کرد فراوان دارد و خطر قدرت‌گیری داعش و گسترش پایگاه اجتماعی سلفی‌های تکفیری، در وضعیت‌های مرکز‌گريزانه، امنیت مردم را سخت تهدید می‌کند، جز تامین منافع راهبردی اسراییل برای ایجاد تاخیر در روند صلح با فلسطین، هیچ حاصل دیگری ندارد و می‌تواند امنیت ملی اقلیم کردستان، عراق و حتی ایران، ترکیه و سوریه را به مخاطره جدی بیاندازد .

نهضت آزادی ایران بر اساس دریافت تاریخی از وضعیت سیاسی کنونی جهان و منطقه و نیز با عنایت به پیامدهای بازگشت‌ناپذیر تجزیه عراق و استقلال اقلیم کردستان از شهروندان کرد عراقی می‌خواهد با تعلیق نتایج همه‌پرسی انجام شده، از برافروختن شعله دوباره جنگی خانگی و خانمان‌سوز پیش‌گیری کنند. تداوم روند کنونی و عدم پاسخ‌گویی مسوولانه و متناسب با مصلحت‌های انسانی و سیاسی، صرف‌نظر از نتیجه آراء، جهان و منطقه را با فاجعه‌ای انسانی و وضعیتی غیر قابل‌مهار روبرو خواهد کرد و آرمان صلح به مخاطره جدی گرفتار خواهد آمد. هنوز سایه جنگ با داعش و آثار خرابی‌ها و جنایات علیه بشریت از چهره شهرهای کردنشین و مردم مظلوم کردستان رخت بر نبسته است. این خاطرات تلخ و شیون کودکان و غیر نظامیانی که ددمنشانه در این سال‌ها کشتار شدند و یا در شرایط غیر انسانی روزگار گذراندند، نباید نادیده گرفته شده و به فراموشی سپرده شود. استقلال کردستان، می‌تواند به بازتولید امواج فزاینده خشونت در منطقه منجر شود. تاریخ و وجدان بشریت این غفلت و خطای جبران‌ناپذیر را نخواهد بخشید .

در خاتمه به دولت ایران توصیه می‌شود در راستای فرهنگ رحمانی ایرانی و اسلامی و نیز رسالت حمایت از حقوق بشر و صلح، با به عهده گرفتن تعهدی تاریخی و به منظور ممانعت از هرگونه برخورد قهری و خشونت‌آمیز، در مقام میانجی‌گری برآمده، ابتکار عمل را به دست گیرد و طرفین را به گفتگوهای سازنده و ترجیح راه‌حل‌های سیاسی و دوری از جنگ و خون‌ریزی دعوت کند. بی‌تردید سابقه دوستی‌ها و مناسبات نیک ایران با گروه‌های سیاسی اقلیم کردستان و همچنین سابقه روابط سیاسی راهبردی با دولت عراق، می‌تواند در جلوگیری از اشاعه مجدد آتش جنگ در منطقه مؤثر باشد .

محمد توسلی

دبیرکل نهضت آزادی ایران

دهم مهرماه ۱۳۹۶